

Sianokosy nad Biebrzą

Fot. A. Sienko

Fot. C. Werpachowski

Dlaczego bataliony potrzebują rolników?

To, co wyróżnia dolinę Biebrzy spośród innych dolin rzecznych w Polsce i Europie - to bardzo dobrze zachowane, rozległe mokradła.

Stanowią je głównie torfowiska niskie. Są to m. in. tereny otwarte o niskiej roślinności. Do ich powstania przyczynił się człowiek - od XVI wieku Bagna Biebrzańskie były intensywnie wykaszane.

Sposób wykaszania nie zmieniał się przez ponad 300 lat. Zimą zwożono siano ze stogów i wykorzystywano je głównie na podściółkę dla zwierząt gospodarskich („kwaśne trawy”, jak mówiono o turzycach, ze względu na dużą zawartość krzemionki, mają niewiele wartości odżywczych). Kolejne pokolenia rolników wykaszając bagienną roślinność, tworzyły krajobraz łąk turzycowo-mszystych, będących środowiskiem bytowania rzadkich ptaków np.: dubelta, rycyka, bataliona i kulika wielkiego.

Fot. P. Tałaj

Rolnicy kosili trudnodostępne bagienną łąki kosami, zapadając się w grząskim gruncie, między kępami turzyc.

Jak ocalić otwarte ekosystemy bagienne?

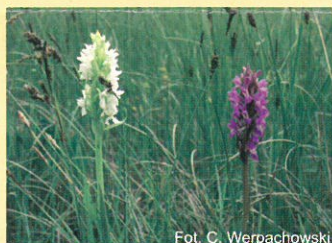
Aby przeciwdziałać sukcesji, czyli zarastaniu otwartych ekosystemów krzewami i drzewami Biebrzański Park Narodowy planuje wykaszanie i odkrzaczanie na ok. 32 000 ha, co stanowi ponad połowę powierzchni Parku.

Od 2000 r. na **Bagnie Ławki** prowadzonych jest kilka projektów ochrony czynnej turzycowisk na łącznej powierzchni ok. 1,5 tys. ha. Ręcznie usuwa się zakrzaczenia, wykaszanie odbywa się mechanicznie.

Fot. M. Konarski

Samiec cietrzewia w szacie godowej

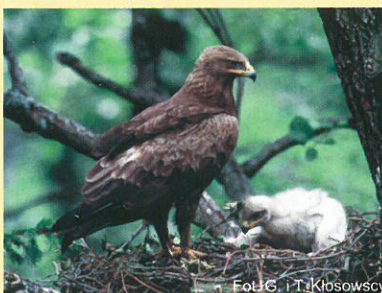
Fot. C. Werpachowski

Kukulka krwista - storczyk, który na powierzchni koszonej zwiększył swoją liczebność kilkukrotnie. Na zdjęciu - dwie odmiany barwne.

Fot. P. Tałaj

Wodniczka

Fot. G. i T. Kłosowscy

Orlik grubodzioby

„Ochrona populacji cietrzewia w BPN” to projekt, w ramach którego w 2005 r. wykoszono ok. 190 ha i odkrzaczono ok. 140 ha powierzchni torfowisk w miejscach tokowania i przebywania cietrzewi.

W 2005 r. rusza projekt „Czynna ochrona wodniczki”, który zakłada wykaszanie ok. 800 ha i odkrzaczanie ok. 60 ha turzycowisk przez okres co najmniej 5 lat, w celu zachowania miejsc lęgowych tego rzadkiego ptaka.

W przygotowywanym projekcie „Ochrona orlika grubodziobego w Dolinie Biebrzy” przewiduje się wykaszanie i wycinanie ok. 250 ha zakrzaceń na żerowiskach orlików.

Prowadzone jest również wykaszanie łąk na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego przez **rolników indywidualnych**. W 2003 r. i 2004 r. wykosili oni w sumie ok. 11 700 ha turzycowisk.

Od początku lat 70. XX wieku, wraz z postępującą mechanizacją rolnictwa i wyludnianiem się wsi, rolnicy zaprzestali wypasu bydła. Nieopłacalne stało się również koszenie podmokłych łąk, na które nie można było wjechać żadnym sprzętem rolniczym.

Kośne niegdyś łąki zaczęły porastać wierzbami, olchami, osikami, brzoźami i trzciną, a to spowodowało spadek bioróżnorodności - zmniejszenie się liczby gatunków roślin i zwierząt. Chcąc zachować naturalny charakter torfowisk, musimy je ochraniać w sposób czynny.

Biebrzański Park Narodowy

Czynna ochrona przyrody

Rolnicy z nadbiebrzańskich wsi biorą udział w pracach odkraczania

Fot. A. Wiatr

Fot. A. Grygoruk

Po skoszeniu trawy, suche siano znosi się na drogach tzw. „nosiłkach” i układa w stogi

Fot. A. Wiatr

Fot. P. Marczakiewicz

Aby zapobiec zarastaniu torfowisk należy co 1-3 lata powtarzać wykaszanie turzyc

Jak ocalić tradycję?

Aby podtrzymać tradycję koszenia podmokłych łąk i popularyzować aktywną ochronę przyrody organizuje się w Parku od kilku lat **Mistrzostwa Polski w Koszeniu Bagiennych Łąk dla Przyrody „Biebrzańskie Sianokosy”**.

Zawodnicy w czasie Mistrzostw wykaszają rośliny na dystansie 100 m, zaś ocenie podlega nie tylko czas, ale i dokładność koszenia.

Zawody cieszą się coraz większą popularnością.

Od kilku lat współorganizatorem „Sianokosów Biebrzańskich” jest gmina Trzcianne.

Mistrzostwa Polski w Koszeniu Bagiennych Łąk dla Przyrody

Fot. P. Tałała

Rozgrywanym corocznie, od kilku lat na Bagnie Ławki, Mistrzostwom towarzyszy atmosfera sportowej rywalizacji

Statuetka kosiarza - nagroda zwycięzcom Sianokosów

Na Mistrzostwa przyjeżdżają pracownicy parków narodowych, kosiarze z Polski i zagranicy.

W wielu miejscach Europy obserwuje się bowiem podobny **problem - zanikanie obszarów bagiennych**, kształtowanych przez tradycyjne rolnictwo.

„Biebrzańskie Sianokosy” uświadamiają konieczność wykaszania terenów, które bez pomocy człowieka straciłyby swoje cenne walory przyrodnicze.

Biebrzański Park Narodowy

Osowiec-Twierdza 8, 19-110 Goniadz, tel./fax: +48 85 738-06-20

e-mail: biebrza@biebrza.org.pl, www.biebrza.org.pl

Urząd Gminy Trzcianne

ul. Wojska Polskiego 10, 19-104 Trzcianne

tel./fax (85) 738-50-56, e-mail: trzcianne@ug.pl

„Stogi wyrastały przez całe lato i złociły się w słońcu, wpisane w koloryt naszego pejzażu.”
ze wspomnień „Nasza rzeka” Grażyny Brackiej, pochodzącej z Mścich

Tekst i opracowanie: Ewa Wiatr i Piotr Tałała, BPN

Druk sfinansowany przez
Zarząd Województwa Podlaskiego
w ramach Kontraktu Województwa

Fot. M. Konarzewski